

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΦΟΡΜΑΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΘΥΜΑΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (Ε.Μ.Α.)

Για οποιαδήποτε πρόσθετη διευκρίνιση για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου μπορείτε να απευθύνετε το ερώτημά σας στο τηλέφωνο 213 2039 772 και στην ηλεκτρονική διεύθυνση ema@ekka.org.gr ή ema.helpdesk@ekka.org.gr.

Η φόρμα αναφοράς, μετά τη συμπλήρωσή της, αποστέλλεται στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση ema@ekka.org.gr.

Προσοχή: Η συμπληρωμένη Φόρμα Αναφοράς αποστέλλεται κρυπτογραφημένη. Ο/Η επαγγελματίας που αποστέλλει τη Φόρμα Αναφοράς (σε περίπτωση που είναι αρχείο σε word format) ορίζει έναν κωδικό για το άνοιγμα του εγγράφου ως εξής: από την επιλογή “αρχείο” επιλέγουμε “πληροφορίες” κι από εκεί “προστασία εγγράφων” -> “Κρυπτογράφηση με Κωδικό Πρόσβασης”. Ο/Η επαγγελματίας γνωστοποιεί στο ΕΚΚΑ τον κωδικό πρόσβασης στο αρχείο της Φόρμας Αναφοράς με την αποστολή μηνύματος στην ηλεκτρονική διεύθυνση: ema.nomiko@ekka.org.gr ή τηλεφωνικά στο 213 2039 772.

Αντίστοιχη δυνατότητα κρυπτογράφησης του ηλεκτρονικού αρχείου υπάρχει και στη μορφή pdf

Τα εργαλεία του ΕΜΑ, συμπεριλαμβανομένης της φόρμας αναφοράς, είναι διαθέσιμα στον

 σύνδεσμο: NRM – Google Drive (στο site του ΕΚΚΑ: www.ekka.org.gr)

Το ερωτηματολόγιο συμπληρώνεται σύμφωνα με τις πληροφορίες που λαμβάνονται κατά τη λήψη του ιστορικού του θύματος, η οποία διενεργείται με σκοπό την ανίχνευση των αναγκών του και την πληρέστερη κατανόηση της διαδικασίας/συνθήκης της εμπορίας. Επειδή συχνά το ίδιο δε γνωρίζει την έννοια της εμπορίας και των σχετικών όρων, όπως επίσης, είναι πιθανό να μην έχει επίγνωση της εκμετάλλευσης, συνιστάται να αποφεύγονται οι ευθείες ερωτήσεις, όπως «πότε στρατολογήθηκες;». Είναι αυτονόητο ότι θα συμπληρώνονται εκείνα τα πεδία του ερωτηματολογίου για τα οποία είτε το θύμα αποκαλύπτει πληροφορίες κατά την αφήγησή του, είτε ο φορέας καταχώρησης γνωρίζει στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών προς το θύμα.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ:

Για να θεωρηθεί ένα άτομο πιθανό θύμα και να γίνει αναφορά γι' αυτό στον ΕΜΑ, θα πρέπει να αποτυπώνονται στο ερωτηματολόγιο

ενδείξεις **μίας τουλάχιστον ενέργειας εμπορίας** ➡ **με ένα τουλάχιστον μέσο** (με εξαίρεση την περίπτωση ανηλικού θύματος) ➡ **με σκοπό την εκμετάλλευση** (ακόμα και εάν τελικά δεν πραγματοποιήθηκε).

1. Ημερομηνία συμπλήρωσης:

Ημερομηνία συμπλήρωσης είναι η ημερομηνία ολοκλήρωσης της συμπλήρωσης της φόρμας αναφοράς για την αποστολή της στον Ε.Μ.Α., καθώς μπορεί η φόρμα αναφοράς να συμπληρωθεί μεταγενέστερα από την ημερομηνία εντοπισμού του θύματος.

 Η αποστολή της φόρμας αναφοράς πρέπει να γίνεται μέσα σε διάστημα ενός μήνα από τον εντοπισμό του θύματος. Για την έγκαιρη εξαγωγή στατιστικών στοιχείων, όλες οι αναφορές του εξαμήνου και του έτους πρέπει να αποστέλλονται μέσα στον πρώτο μήνα της επόμενης περιόδου, δηλ. Ιούλιο και Ιανουάριο, αντίστοιχα.

Για τυχόν αλλαγές ή διορθώσεις ή συμπλήρωση νέων πληροφοριών και αποστολή επικαιροποιημένης Φόρμας συμπληρώνεται κάθε φορά η ημερομηνία νέας καταχώρησης. Στην τελευταία αυτή περίπτωση (συμπληρωματικής/ διορθωτικής αναφοράς με διόρθωση/ συμπλήρωση στοιχείων του ιστορικού και δημογραφικών στοιχείων) δεν συμπληρώνεται ο Κωδικός Εισόδου, αλλά **ο αριθμός Μητρώου** που έχει ήδη γνωστοποιήσει το ΕΚΚΑ στον Φορέα καταχώρησης.

2. **Φορέας:** συμπληρώνεται η επωνυμία του Φορέα, στο προσωπικό του οποίου ανήκει ο/η επαγγελματίας που συμπληρώνει τη Φόρμα.
3. **Τμήμα/Μονάδα/Δομή:** συμπληρώνεται το όνομα του Τμήματος ή της συγκεκριμένης Μονάδας/Δομής του Φορέα που κάνει την καταχώρηση (π.χ. Φορέας: Γιατροί του Κόσμου - Τμήμα/ Μονάδα/ Δομή: Πολυϊατρείο Αθήνας). Εάν ο Φορέας δεν αποτελείται από τμήματα/υπηρεσίες, αφήνεται το πεδίο κενό.
4. **Ονοματεπώνυμο επαγγελματία:** συμπληρώνεται το ονοματεπώνυμο του/της επαγγελματία που έχει λάβει το ιστορικό του θύματος και που συμπληρώνει τη Φόρμα Αναφοράς. Με το πρόσωπο αυτό θα έρχεται σε επαφή το στέλεχος του EMA και αντιστρόφως, όταν είναι απαραίτητο.
5. **Τηλέφωνο επαγγελματία:** συμπληρώνεται το τηλέφωνο επικοινωνίας του προσώπου που συμπληρώνει τη συγκεκριμένη φόρμα αναφοράς (και όχι το κεντρικό τηλέφωνο του Φορέα καταχώρησης), προκειμένου να υπάρχει η δυνατότητα **άμεσης** επικοινωνίας εκ μέρους του ΕΚΚΑ με το πρόσωπο αυτό, εάν παραστεί ανάγκη παροχής διευκρινίσεων σε σχέση με τα συμπληρωμένα πεδία της Φόρμας.
6. **Συναίνεση του θύματος για την ένταξή του στον EMA:** Έχετε υπόψη ότι, εφόσον το θύμα έχει πάρει αριθμό μητρώου, σημαίνει ότι έχει ήδη δώσει συναίνεση για την ένταξή του στον EMA, οπότε και δεν απαιτείται η εκ νέου λήψη συναίνεσης για κάθε επόμενη ενημέρωση του EMA.

Εάν το θύμα δεν συναινέσει για την ένταξή του στον EMA, η φόρμα αναφοράς συμπληρώνεται και αποστέλλεται στο ΕΚΚΑ **χωρίς** Κωδικό Εισόδου.

Σε αυτή την περίπτωση, το ΕΚΚΑ δεν δίνει Αριθμό Μητρώου, ούτε θα γίνει παρακολούθηση της εξέλιξης των τυχόν παρεχόμενων υπηρεσιών προστασίας προς το θύμα.

Εάν βέβαια, σε μεταγενέστερο στάδιο το θύμα συναινέσει για την ένταξή του στον ΕΜΑ, ο φορέας που σε εκείνο το στάδιο παρέχει υπηρεσίες προς το θύμα γνωστοποιεί στο ΕΚΚΑ την παροχή συναίνεσης και αντίστοιχα το ΕΚΚΑ δίνει αριθμό μητρώου.

- 7. Κωδικός Εισόδου στον ΕΜΑ:** Είναι ένας **11ψήφιος** κωδικός που σχηματίζεται ως εξής (κεφαλαία γράμματα, με λατινικούς χαρακτήρες): Τα 2 πρώτα γράμματα του μικρού ονόματος του θύματος, τα 2 πρώτα γράμματα του **επωνύμου** του, το 1^ο γράμμα ονόματος **πατέρα**, το 1^ο γράμμα ονόματος **μητέρας**, τα 2 τελευταία ψηφία του έτους **γέννησης** και η τριψήφια συντομογραφία της **χώρας** καταγωγής¹. Σε περίπτωση ανιθαγενούς συμπληρώνεται αντί για τη συντομογραφία της χώρας καταγωγής η ένδειξη «STA» (Stateless).

 Για όποιο στοιχείο είναι άγνωστο συμπληρώνεται παύλα/ες (-).

- 8. Αριθμός Μητρώου περίπτωσης:** Δίνεται από το ΕΚΚΑ και γνωστοποιείται στον Φορέα που υποβάλλει την αναφορά.

Ο αριθμός μητρώου είναι **μοναδικός** και είναι σκόπιμο να ακολουθεί το θύμα σε κάθε παραπομπή του από τους Φορείς, με στόχο τη διατήρηση της συνέχειας στην προστασία και τη δυνατότητα παρακολούθησης από το ΕΚΚΑ.

Μετά την αρχική καταχώρηση, οι τυχόν επικαιροποιημένες Φόρμες θα αποστέλλονται με αυτόν τον Αριθμό Μητρώου και όχι τον Κωδικό Εισόδου. Επίσης, στα έντυπα παρακολούθησης παροχής υπηρεσιών θα αναγράφεται ο Αριθμός Μητρώου (στην περίπτωση που δεν έχει γνωστοποιηθεί Αριθμός Μητρώου από το ΕΚΚΑ, θα αναγράφεται ο κωδικός εισόδου).

 Είναι σημαντικό ο κάθε Φορέας που παραπέμπει το θύμα σε άλλον – ενταγμένο στον ΕΜΑ - Φορέα για να λάβει υπηρεσίες προστασίας να γνωστοποιεί τον αριθμό Μητρώου στον ΕΜΑ, ώστε να διευκολύνεται η επικοινωνία του ΕΚΚΑ με τον επόμενο Φορέα και η παρακολούθηση από τον ΕΜΑ της εξέλιξης της παροχής των υπηρεσιών προστασίας.

Αν όμως, ο Φορέας παραπομπής δεν κρίνει σκόπιμη την ενημέρωση του άλλου Φορέα, καθώς δεν πρόκειται για υπηρεσία άμεσα σχετιζόμενη με το ιστορικό της εμπορίας (π.χ. επαγγελματική κατάρτιση), μεριμνά ο ίδιος για την ενημέρωση του ΕΜΑ σχετικά με την παροχή αυτής της υπηρεσίας προστασίας.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α. – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η συμπλήρωση των δημογραφικών στοιχείων αποσκοπεί αφενός στη δημιουργία του κοινωνικοοικονομικού προφίλ των θυμάτων και αφετέρου στην επαρκέστερη αποτύπωση των αναγκών προστασίας τους.

¹ Σύμφωνα με την κωδικοποίηση του ΟΗΕ (<https://unstats.un.org/unsd/tradekb/knowledgebase/country-code>)

Η ενότητα χωρίζεται σε δημογραφικά στοιχεία κατά τον εντοπισμό (A1 έως A13) και σε δημογραφικά στοιχεία κατά τη φάση της Στρατολόγησης (A14 έως A19).

Δημογραφικά Στοιχεία κατά τον Εντοπισμό

A1. Φύλο: αναγράφεται το φύλο, όπως δηλώνεται στα έγγραφα του θύματος, ανεξάρτητα αν τα έχει στην κατοχή του κατά τη στιγμή καταχώρησης.

A2. Το πεδίο **“Όχι”** συμπληρώνεται όταν το φύλο που δηλώνει το θύμα δεν ταυτίζεται με αυτό που αναφέρεται στα ταυτοποιητικά έγγραφά του (είτε τα έχει στην κατοχή του είτε όχι). Στο πεδίο «διευκρινίστε» δίνεται η δυνατότητα να αποτυπωθεί το κοινωνικό φύλο του θύματος, σύμφωνα με τη δήλωσή του.

A3. Ηλικία: αναγράφεται η ηλικία και η ημερομηνία γέννησης όπως προκύπτει από τα έγγραφα του θύματος. Σε διαφορετική περίπτωση αναγράφεται η ηλικία και η ημερομηνία γέννησης που δηλώνει το θύμα.

A4. Ασυνόδευτο ή χωρισμένο ανήλικο: το ανήλικο που προέρχεται από ξένη χώρα και δεν συνοδεύεται ή που έχει χωριστεί από ενήλικα που έχει νόμιμα και επίσημα (με έγγραφα) την επιμέλειά του. Σημειώνεται ότι αν το ανήλικο συνοδεύεται από ενήλικο/η συγγενή ή αν είναι έγγαμο (ακόμη και εάν ο/η Εισαγγελέας έχει αναθέσει τη «φροντίδα» του (και όχι την επιμέλεια) σε τρίτο πρόσωπο, συνήθως μεγαλύτερο/η αδελφό/ή) θα καταγραφεί ως ασυνόδευτο. Διευκρινίζεται επίσης ότι ανήλικα που αναφέρουν ότι συνοδεύονται από ενήλικο/η συγγενή χωρίς να επιβεβαιώνεται κάτι τέτοιο από επίσημο έγγραφο (π.χ. από την καταγραφή στην Υπηρεσία Ασύλου), είναι ασυνόδευτα. Βλ. **(ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΣ ΑΝΗΛΙΚΟΣ/ΧΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΑΝΗΛΙΚΟΣ)**

A5. Υπηκοότητα: αποτελεί το νομικό δεσμό που συνδέει το άτομο με ένα συγκεκριμένο κράτος, όπως αποτυπώνεται στα ταυτοποιητικά ή νομιμοποιητικά έγγραφά του.

Σε περίπτωση που κάποιο άτομο έχει διπλή υπηκοότητα αναγράφονται και οι δύο συμπληρώνοντας τα στοιχεία 1η Υπηκοότητα και 2η Υπηκοότητα.

Το στοιχείο Ανιθαγενής επιλέγεται, όταν η ανιθαγένεια προκύπτει από έγγραφο, π.χ. βεβαίωση ανιθαγένειας από ΥΑ/ΟΗΕ². **Στην περίπτωση ανιθαγένειας, πρέπει να ερωτάται και να σημειώνεται στη φόρμα αναφοράς η χώρα προηγούμενης συνήθους διαμονής.** Εάν το άτομο δεν φέρει κανένα έγγραφο, συμπληρώνεται η Υπηκοότητά του ή η Ανιθαγένεια κατά δήλωσή του.

Εάν το άτομο κατέχει εθνική ταυτότητα (ID) ή ταξιδιωτικό έγγραφο από μία χώρα είναι σχεδόν βέβαιο ότι έχει την υπηκοότητα της χώρας αυτής.

Υπάρχουν όμως περιπτώσεις που το άτομο πιστεύει ότι είναι πολίτης μιας χώρας, ενώ ποτέ δεν έχει καταγραφεί στις Υπηρεσίες της χώρας αυτής. Προτείνεται η ερώτηση αν το άτομο είχε ποτέ επίσημο έγγραφο της χώρας του, δηλ. πιστοποιητικό γέννησης, διαβατήριο, ταυτότητα κλπ.

²Υπατη Αρμοστεία Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών

A6. Μητρική γλώσσα: συμπληρώνεται η μητρική γλώσσα του θύματος.

A7. Άλλες γλώσσες επικοινωνίας: Βασική/ Καλή Γνώση: αναφέρονται οι γλώσσες - πέραν της μητρικής- που το θύμα γνωρίζει σε επίπεδο επικοινωνίας τέτοιο ώστε να είναι σε θέση να λάβει υποστήριξη με τη χρήση τους, π.χ. εάν γνωρίζει αγγλικά σε επίπεδο που θα μπορούσε να διεξαχθεί η λήψη του ιστορικού. Είναι απαραίτητη η αποσαφήνιση του επιπέδου γνώσης κάθε γλώσσας, καθώς για τη λήψη υπηρεσιών αρκεί διαφορετικό επίπεδο γνώσης τους ανάλογα με το είδος της υπηρεσίας, π.χ. για τη λήψη υλικής βοήθειας αρκεί βασική γνώση μιας γλώσσας, αλλά για την παροχή ιατρικής φροντίδας απαιτείται καλή γνώση της.

A8. Εγκυμοσύνη: συμπληρώνεται κατά δήλωση της γυναίκας.

A9. Τέκνα: συμπληρώνεται ο αριθμός των ανήλικων και εξαρτώμενων ενήλικων τέκνων που βρίσκονται με το θύμα στην Ελλάδα, και όχι ο συνολικός αριθμός των τέκνων που μπορεί να έχει το θύμα. Δεν αναφέρονται δηλαδή τα τέκνα που δεν βρίσκονται στην Ελλάδα (ακολουθεί σχετική ερώτηση A15).

A10. Τόπος διαμονής στην Ελλάδα: επιλέγεται από την «αναπτυσσόμενη λίστα» ο τόπος όπου βρίσκεται/ διαμένει το θύμα **κατά τον εντοπισμό του**. Το «1. Πόλη» συμπληρώνεται σε κάθε περίπτωση. Εάν πρόκειται για μικρή κοινότητα, αναφέρεται ο πλησιέστερος Δήμος.

A11. Νομικό καθεστώς διαμονής: συμπληρώνεται βάσει του νομιμοποιητικού εγγράφου που βρίσκεται στην κατοχή του θύματος. Εάν το θύμα δεν έχει τα έγγραφα στην κατοχή του γιατί τα έχασε ή το κύκλωμα τα κατέστρεψε ή τα παρακρατεί, το πεδίο συμπληρώνεται κατά δήλωση του θύματος.

1. Αίτηση ασύλου: συμπληρώνεται στην περίπτωση που ακόμα εκκρεμεί η αίτηση ασύλου, δηλαδή έχει γίνει η καταγραφή στην Υπηρεσία Ασύλου, αλλά δεν έχει εκδοθεί απόφαση, άρα το άτομο αναμένεται να έχει στην κατοχή του το δελτίο αιτούντος άσυλο (ή να το είχε π.χ. πριν του το παρακρατήσει το κύκλωμα).
2. Κάτοχος υπηρεσιακού σημειώματος από την Αστυνομία: συμπληρώνεται όταν το άτομο έχει Υπηρεσιακό Σημείωμα από Αστυνομική Αρχή, στο οποίο του τάσσεται προθεσμία να αναχωρήσει από την χώρα μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, συνήθως 30 ημερών. Θεωρείται ότι είναι σε ισχύ, εάν δεν έχει παρέλθει η προθεσμία εθελούσιας αναχώρησης.
3. Κάτοχος βεβαίωσης υποβολής δικαιολογητικών για την έκδοση άδειας διαμονής: συμπληρώνεται όταν το άτομο έχει βεβαίωση (χρώματος μπλε) ότι έχει καταθέσει πλήρη δικαιολογητικά για χορήγηση ή ανανέωση άδειας διαμονής είτε από Υπηρεσία της Αποκεντρωμένης Διοίκησης είτε από το Υπουργείο Εσωτερικών.
4. Κάτοχος βεβαίωσης υποβολής δικαιολογητικών για την έκδοση άδειας διαμονής ως θύμα εμπορίας: συμπληρώνεται όταν το άτομο έχει (μπλε) βεβαίωση για την κατάθεση δικαιολογητικών στη συγκεκριμένη κατηγορία (σημειώνεται ότι στις περιπτώσεις αυτές η βεβαίωση αναφέρει ως κατηγορία άδειας: ΕΙΔΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ – 4251/2014 – ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ)

5. Κάτοχος άδειας διαμονής: συμπληρώνεται όταν το άτομο έχει άδεια διαμονής σε μία κατηγορία του Ν. 4251/2014, η οποία δεν έχει λήξει. (Είναι επικολημένη συνήθως στο διαβατήριό του³)
6. Κάτοχος άδειας διαμονής ως θύμα εμπορίας: συμπληρώνεται όταν το άτομο έχει άδεια διαμονής στην κατηγορία των θυμάτων εμπορίας του Ν. 4251/2014 (επικολημένη συνήθως στο διαβατήριό του)
7. Αναγνωρισμένος/η πρόσφυγας: συμπληρώνεται όταν το άτομο έχει λάβει απόφαση χορήγησης προσφυγικού καθεστώτος (συνήθως απόσπασμά της) από την Υπηρεσία Ασύλου ή όταν το άτομο κατέχει Άδεια Διαμονής Ενιαίου Τύπου αναγνωρισμένου πρόσφυγα (ΑΔΕΤ). Στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της έκδοσης της απόφασης της Υπηρεσίας Ασύλου και την έκδοση ΑΔΕΤ, το άτομο έχει στην κατοχή του το Δελτίο Αιτούντος Άσυλο, το οποίο φέρει σφραγίδα με την αναφορά: «ΕΚΚΡΕΜΕΙ ΕΚΔΟΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ».
8. Αναγνωρισμένος/η ως δικαιούχος επικουρικής προστασίας: συμπληρώνεται όταν το άτομο έχει λάβει απόφαση χορήγησης επικουρικής προστασίας από την Υπηρεσία Ασύλου ή όταν το άτομο κατέχει Άδεια Διαμονής Ενιαίου Τύπου (ΑΔΕΤ). Στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της έκδοσης της απόφασης της Υπηρεσίας Ασύλου και την έκδοση ΑΔΕΤ, το άτομο έχει στην κατοχή του το Δελτίο Αιτούντος Άσυλο, το οποίο φέρει τη σημείωση: «ΕΚΚΡΕΜΕΙ ΕΚΔΟΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ».
9. Πολίτης κράτους – μέλους της Ε.Ε.: συμπληρώνεται όταν το άτομο είχε ή έχει στην κατοχή του ταυτότητα ή διαβατήριό κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των Ελλήνων πολιτών.
10. Κανένα νομιμοποιητικό έγγραφο: συμπληρώνεται όταν το άτομο έχει παράτυπη διαμονή στην Ελλάδα είτε γιατί δεν έχει νομιμοποιητικά έγγραφα, είτε γιατί αυτά έχουν λήξει.
11. Άλλο: όταν το νομιμοποιητικό έγγραφο του θύματος δεν υπάγεται σε καμία από τις παραπάνω κατηγορίες, π.χ. : ισόχρονη Άδεια Διαμονής μέλους οικογένειας δικαιούχου διεθνούς προστασίας, σε αναβολή απομάκρυνσης, Υπηρεσιακό σημείωμα περιορισμού κυκλοφορίας, Υπηρεσιακό σημείωμα αναστολής απόφασης απέλασης κ.λπ..

Σημειώτέο ότι με τον αρ. διαβατηρίου και το επίθετο του ατόμου μπορεί να γίνει αναζήτηση στην ηλεκτρονική διαδρομή <http://pf.emigrants.ypes.gr/pf> του Υπουργείου Εσωτερικών για την πορεία της αίτησης χορήγησης/ανανέωσης άδειας διαμονής.

A12. Ημερομηνία λήξης ισχύος του νομιμοποιητικού εγγράφου διαμονής: συμπληρώνεται η ημερομηνία, όπως αναγράφεται στο νομιμοποιητικό έγγραφο, εφόσον είναι στην κατοχή του θύματος ή η ημερομηνία παρόδου της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης ή της αναβολής απομάκρυνσης ή η ημερομηνία λήξης του Δελτίου αιτούντος άσυλο.

A13. Έχει συλληφθεί το θύμα στο παρελθόν από την Ελληνική Αστυνομία για πράξη που φέρεται ότι τελέστηκε στη διάρκεια της εμπορίας: Για παράδειγμα το θύμα συνελήφθη κατά τη διάρκεια της εμπορίας επειδή εκδιόταν χωρίς τα απαιτούμενα έγγραφα ή συνελήφθη για διακίνηση ναρκωτικών ή λόγω κατοχής πλαστών εγγράφων.

³ Σπανίως έχει εφαρμοστεί η νομοθετική πρόβλεψη χορήγησης άδειας διαμονής σε άτομα στερούμενα διαβατηρίου. Στις περιπτώσεις υπαγόμενων στην κατηγορία μελών οικογένειας Έλληνα ή μόνιμης διαμονής, η άδεια εκδίδεται σε μορφή ταυτότητας και δεν επικολλάται στο διαβατήριό.

Δημογραφικά Στοιχεία Κατά την Περίοδο της Στρατολόγησης

A14. Οικογενειακή κατάσταση: συμπληρώνεται η οικογενειακή κατάσταση κατά δήλωση του θύματος κατά την περίοδο της στρατολόγησης. (βλ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΗΣΗ)

A15. Τέκνα: συμπληρώνεται -κατά δήλωση του θύματος- ο αριθμός των τέκνων -ανεξαρτήτως ηλικίας- του θύματος κατά την περίοδο της στρατολόγησης και όχι ο συνολικός αριθμός των τέκνων που έχει σήμερα.

A16. Μορφή εστιακής διαβίωσης: συμπληρώνεται η μορφή εστιακής διαβίωσης του θύματος κατά δήλωσή του την περίοδο της στρατολόγησης.

A17. Εκπαίδευση: συμπληρώνεται κατά δήλωση του θύματος, ανάλογα με τον αριθμό των ετών φοίτησης που είχε ολοκληρώσει το θύμα κατά την περίοδο της στρατολόγησής του.

A18. Εργασιακή κατάσταση: συμπληρώνεται η εργασιακή κατάσταση του θύματος κατά την περίοδο της στρατολόγησής του και κατά δήλωσή του. Το πεδίο **“Απασχολούμενος/η”** συμπληρώνεται είτε το θύμα ήταν αυτοαπασχολούμενο ή είχε επίσημη ή ανεπίσημη σχέση εξαρτημένης εργασίας και ανεξαρτήτως κέρδους. Για παράδειγμα το θύμα που πουλούσε φρούτα σε κεντρικούς δρόμους θεωρείται ως απασχολούμενο.

A19. Τόπος κατοικίας: συμπληρώνεται η χώρα και η πόλη⁴ συνήθους διαμονής **κατά την περίοδο της Στρατολόγησης**. Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, συνήθης διαμονή είναι ο τόπος στον οποίο ένα άτομο περνά συνήθως τις καθημερινές ώρες ανάπαυσης, ανεξάρτητα από την περιστασιακή απουσία του για λόγους αναψυχής, διακοπών, επισκέψεων σε φίλους και συγγενείς, εργασίας, ιατρικής περίθαλψης, ή θρησκευτικού προσκυνήματος. Εάν το θύμα στρατολογηθεί σε χώρα άλλη από τη χώρα καταγωγής του, τότε αυτή η χώρα/ πόλη αναγράφεται ως τόπος κατοικίας.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β - ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΗΣΗ (βλ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΗΣΗ)

Τα πεδία συμπληρώνονται κατά δήλωση του θύματος και σε περίπτωση που είχε ξαναπέσει θύμα εμπορίας στο παρελθόν, αφορούν την πιο πρόσφατη εμπορία που υπέστη.

B1. Χρόνος έναρξης στρατολόγησης: αναγράφεται ο μήνας και το έτος που έγινε η στρατολόγηση του θύματος. Εάν η διαδικασία της στρατολόγησης διήρκεσε για κάποιο χρονικό διάστημα, αναγράφεται ο χρόνος κατά το οποίο το θύμα απήχθη ή κατά την προσπάθειά του π.χ. για μετεγκατάσταση μπορεί να απάντησε σε μια αγγελία ή να ήρθε σε επαφή με πρακτορείο εύρεσης εργασίας κ.λπ.. Είναι για παράδειγμα, το χρονικό σημείο της “αρχικής προσφοράς” για εργασία/γάμο/διαφυγή από τη χώρα στο θύμα. Το πιθανότερο είναι ότι κατά τον χρόνο εκείνο το θύμα δεν γνώριζε ότι πρόκειται για διαδικασία στρατολόγησης σε εκμετάλλευσή του. Εάν ο χρόνος έναρξης δεν μπορεί να προσδιοριστεί ούτε κατά προσέγγιση, επιλέγεται η ένδειξη «Άγνωστο».

⁴ Εάν πρόκειται για μικρή κοινότητα, αναφέρεται η πλησιέστερη πόλη.

Αυτή η πληροφορία θα προκύψει από τη λήψη του ιστορικού και πιθανότατα δεν πρόκειται για μια ερώτηση που ευθέως μπορεί το θύμα να απαντήσει.

B2. Μέσα στρατολόγησης (βλ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ΜΕΣΑ): δυνατότητα συμπλήρωσης πολλαπλών απαντήσεων, αφού, για παράδειγμα, ο στρατολογητής μπορεί να έχει εξαπατήσει το θύμα, αλλά και να έχει εκμεταλλευτεί την ευάλωτη κατάστασή του. Στο κάθε πεδίο - Εξαναγκασμός/Εξαπάτηση/Εκμετάλλευση ευάλωτης κατάστασης - δίνεται η δυνατότητα περαιτέρω επιλογής περισσότερων από ένα μέσων από την αναπτυσσόμενη λίστα. Συμπληρώνονται τα δύο πιο καθοριστικά για την επίτευξη της στρατολόγησης, όπως προκύπτει από το ιστορικό, ασχέτως εάν συνυπάρχουν και άλλα. Τα μέσα στρατολόγησης αναφέρονται και στο οικογενειακό του περιβάλλον (π.χ. ο στρατολογητής εξαπάτησε τους συγγενείς του θύματος, λέγοντας ότι του εξασφάλισε πολύ καλή εργασία στο εξωτερικό).

Εάν χρησιμοποιείται η έκδοση της φόρμας «χωρίς scroll down», δηλαδή χωρίς δυνατότητα αναδιπλούμενων επιλογών, τα μέσα επιλέγονται από τον αντίστοιχο πίνακα που βρίσκεται στο τέλος της Φόρμας Αναφοράς.

B3. Φύλο στρατολογητή/τριας: συμπληρώνεται το φύλο.

B4. Υπηκοότητα στρατολογητή/τριας: συμπληρώνεται η υπηκοότητα.

B5. Ηλικία στρατολογητή/τριας: συμπληρώνεται η ηλικία, όπως προκύπτει από την περιγραφή, ακόμη και κατά προσέγγιση.

B6. Σχέση στρατολογητή/-τριας με το θύμα: συμπληρώνεται η σχέση του θύματος ή του συγγενικού του περιβάλλοντος με το άτομο που έκανε τη στρατολόγηση. Εφόσον όμως το θύμα εκφράσει υποψίες ότι το συγγενικό πρόσωπο που ενεπλάκη στη στρατολόγηση μπορεί τελικά να γνώριζε τον σκοπό εκμετάλλευσης, τότε αυτό το πρόσωπο (ο/η συγγενής) θεωρείται στρατολογητής/τρια.

B7. Ο/Η στρατολογητής/-τρια ήταν το ίδιο πρόσωπο με τον/τη(ν): **1. Εμπλεκόμενο/-η στη μετακίνηση:** συμπληρώνεται εάν ο/η στρατολογητής/τρια είχε ενεργό ρόλο στη μετακίνηση του θύματος (π.χ. το συνόδευσε). **2. Εκμεταλλευτή / -τρια:** Συμπληρώνεται εάν ο/η στρατολογητής/τρια συνέχισε να ασκεί ευθέως έλεγχο και να καρπώνεται το κέρδος με άμεσο τρόπο κατά την εκμετάλλευση του θύματος. **4 Και με τους/τις δύο:** Συμπληρώνεται εάν ο/η στρατολογητής/τρια είχε και ενεργό ρόλο στη μετακίνηση του θύματος αλλά και στην απόσπαση κέρδους από την εκμετάλλευσή του.

Εφόσον στη στρατολόγηση εμπλέκεται και άλλο άτομο συμπληρώνονται οι ερωτήσεις B8 έως B13. Ο 2^{ος} στρατολογητής είναι το 2^ο σημαντικό πρόσωπο που έπαιξε ρόλο στη στρατολόγηση του θύματος, όπως το ίδιο αντιλαμβάνεται το ρόλο του καθενός. Για παράδειγμα, μπορεί ο 1^{ος} – κύριος - στρατολογητής να είναι αυτός που υποσχέθηκε εργασία στο εξωτερικό και μία φίλη του θύματος που τους έφερε σε επικοινωνία να είναι ο 2^{ος}. Ή κάποιο μέλος της Κοινότητας να είναι ο 1^{ος} - κύριος-στρατολογητής και ο πατέρας του θύματος που έλαβε χρήματα ως «δώρο», συμβάλλοντας έτσι στη στρατολόγησή του, αναφέρεται ως ο 2^{ος}. Και στα δύο παραδείγματα, απαραίτητη προϋπόθεση για να αναφερθούν τα πρόσωπα αυτά ως στρατολογητές, είναι το ίδιο το θύμα να πιθανολογεί ότι αυτά μπορεί να γνώριζαν τον σκοπό εκμετάλλευσης.

B8. Φύλο 2^{ου}/ης στρατολογητή/τριας: συμπληρώνεται το φύλο.

B9. Υπηκοότητα 2^{ου}/ης στρατολογητή/τριας: συμπληρώνεται η υπηκοότητα.

B10. Ηλικία 2^{ου}/ης στρατολογητή/τριας: συμπληρώνεται η ηλικία κατά προσέγγιση.

B11. Σχέση 2^{ου}/ης στρατολογητή/-τριας με το θύμα: Συμπληρώνεται η σχέση του θύματος με το άτομο που συμμετείχε στη στρατολόγηση, υπό την προϋπόθεση ότι το ίδιο το θύμα πιθανολογεί ότι αυτό ενεπλάκη στη στρατολόγηση, γνωρίζοντας τον σκοπό εκμετάλλευσης.

B12. Ο/Η 2^{ος}/η στρατολογητής/-τρια ήταν το ίδιο πρόσωπο με τον/τη(ν): «1. Εμπλεκόμενο/η στη μετακίνηση»: Συμπληρώνεται εάν ο/η στρατολογητής/τρια είχε ενεργό ρόλο και στη μετακίνηση του θύματος (π.χ. το συνόδευσε). «2. Συμπληρώνεται εάν ο/η 2^{ος} στρατολογητής/τρια» συνέχισε να ασκεί ευθέως έλεγχο και να καρπώνεται το κέρδος με άμεσο τρόπο κατά την εκμετάλλευση του θύματος.

B13. Σχέση μεταξύ των 2 στρατολογητών/τριών: συμπληρώνεται η σχέση μεταξύ 2 στρατολογητών/τριών.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ - ΜΕΤΑΦΟΡΑ/ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ

Η ενότητα αυτή συμπληρώνεται μόνο όταν η μεταφορά/μετακίνηση αποτέλεσε ενέργεια της εμπορίας του θύματος με σκοπό την εκμετάλλευσή του, χωρίς να ήταν απαραίτητα διασυνοριακή.

Γ1. Διασυνοριακή μετακίνηση: η ερώτηση αφορά τη μετακίνηση του θύματος από ένα κράτος σε άλλο. Σε αυτή την περίπτωση έχει λάβει χώρα παράνομη ή νομότυπη διέλευση εθνικών συνόρων.

Γ2. Σε ποιες χώρες/πόλεις: συμπληρώνεται η χώρα και η πόλη⁵ που μετακινήθηκε το θύμα, με ποιον ταξίδευε καθώς και το μέσο μεταφοράς. Εάν το θύμα έμεινε για κάποιο χρονικό διάστημα σε άλλη χώρα/πόλη ή ήρθε στην Ελλάδα με ενδιάμεσο σταθμό άλλη χώρα, ο πίνακας συμπληρώνεται, ξεκινώντας από τον πρώτο σταθμό και με τελική αναφορά την άφιξη σε συγκεκριμένο τόπο στην Ελλάδα. Βλ. το παρακάτω παράδειγμα:

	Προς Χώρα	Πόλη	Μέσα μεταφοράς	Με ποιον ταξίδευε το θύμα
1 ^η	Τουρκία	Κωνσταντινούπολη	1. Αεροπορικώς	3. Με τον/την εμπλεκόμεν μετακίνηση
2 ^η	Ελλάδα	Μυτιλήνη	4. Διά θαλάσσης	5. Μαζί με άλλα άτομα
3 ^η			Επιλέξτε ένα στοιχείο.	Επιλέξτε ένα στοιχείο.

Γ3. Ελεγχόμενο σημείο εισόδου στην Ελλάδα: συμπληρώνεται εάν το θύμα πέρασε από ελεγχόμενα σημεία διέλευσης των συνόρων της χώρας. Τα αεροδρόμια είναι πάντα ελεγχόμενα

⁵ Εάν πρόκειται για μικρή κοινότητα, αναφέρεται η πλησιέστερη πόλη.

σημεία διέλευσης συνόρων. Γενικά, ελεγχόμενα σημεία εισόδου είναι τα σημεία εκείνα όπου ο/η ταξιδιώτης πρέπει να επιδείξει συγκεκριμένα έγγραφα για να διέλθει. Δε νοούνται ως ελεγχόμενα τα σημεία όπου μπορεί ο/η διερχόμενος/η να εντοπιστεί και να ελεγχθεί από αρμόδια όργανα συνοριοφυλακής/ακτοφυλακής που περιπολούν.

Γ4. Είδος εγγράφων που χρησιμοποιήθηκαν για την είσοδο στην Ελλάδα: συμπληρώνεται το είδος των εγγράφων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την είσοδο στην Ελλάδα από ελεγχόμενο σημείο, τα οποία το θύμα επέδειξε για να διέλθει. Η διαφορά **πλαστών (2)** και **παραποιημένων (3)** εγγράφων (παρότι στην ποινική νομοθεσία είναι και στις δύο περιπτώσεις πλαστά) είναι ότι τα **πλαστά** έγγραφα έχουν κατασκευαστεί εξ ολοκλήρου από το κύκλωμα, ενώ τα **παραποιημένα** έγγραφα έχουν χορηγηθεί από κρατική αρχή (άρα υπάρχει εμπλοκή δημοσίου υπαλλήλου), αλλά έχει παραποιηθεί το περιεχόμενό τους.

Γ5. Μεταφορά/μετακίνηση του θύματος εντός Ελλάδας: επιλέγεται εάν το θύμα μετακινήθηκε από μία τοποθεσία σε άλλη με σκοπό την εκμετάλλευση ή κατά τη διάρκεια της εκμετάλλευσης.

Γ6. Μεταφορά/μετακίνηση εντός Ελλάδας: συμπληρώνονται οι πόλεις⁶, το μέσο μεταφοράς καθώς και με ποιον ταξίδευε το θύμα στο πλαίσιο της εμπορίας. Εάν το θύμα έχει μετακινηθεί σε περισσότερες πόλεις, συμπληρώνεται ο πίνακας ως εξής:

	Από πόλη	Προς πόλη	Μέσα μεταφοράς	Με ποιον ταξίδευε το θύμα
1 ^η	Ορεσιτιάδα	Θεσσαλονίκη	2. Οδικώς	3. Με τον/την εμπλεκόμενο/η στη μετακίνηση
2 ^η	Θεσσαλονίκη	Αθήνα	2. Οδικώς	3. Με τον/την εμπλεκόμενο/η στη μετακίνηση
3 ^η			Επιλέξτε ένα στοιχείο.	Επιλέξτε ένα στοιχείο.

Γ7. Ο/Η εμπλεκόμενος/η στη μεταφορά/μετακίνηση ήταν το ίδιο πρόσωπο με τον/τη(ν): **1. Στρατολογητή/τρια:** συμπληρώνεται εάν ο/η εμπλεκόμενος/η στη μεταφορά/μετακίνηση είχε ενεργό ρόλο στη στρατολόγηση του θύματος (π.χ. του έκανε την αρχική προσφορά). **2. Εκμεταλλευτή / -τρια:** Συμπληρώνεται εάν ο/η ο/η εμπλεκόμενος/η στη μεταφορά/μετακίνηση συνέχισε να ασκεί ευθέως έλεγχο και να καρπώνεται το κέρδος με άμεσο τρόπο κατά την εκμετάλλευση του θύματος. **4 Και με τα δύο παραπάνω πρόσωπα:** Συμπληρώνεται εάν ο/η ο/η εμπλεκόμενος/η στη μεταφορά/μετακίνηση είχε και ενεργό ρόλο στη στρατολόγηση του θύματος αλλά και στην απόσπαση κέρδους από την εκμετάλλευσή του.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ – ΥΠΟΔΟΧΗ (βλ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ ΥΠΟΔΟΧΗ)

Η Υποδοχή του θύματος αποτελεί ενέργεια της εμπορίας ανθρώπων και αφορά στην παραλαβή του θύματος (π.χ. παραλαβή από αεροδρόμιο) με τη χρήση/άσκηση μέσου⁷ (εξαπάτηση, εξαναγκασμός κ.λπ.) και με σκοπό την υπόθαλψη (π.χ. στέγαση) ή την περαιτέρω μετακίνηση ή την εκμετάλλευσή του. Συμπεριλαμβάνεται και η μεταβίβαση σε άλλο πρόσωπο του ελέγχου επί του θύματος.

Δ1. Ανταλλαγή ή μεταβίβαση ελέγχου: Βλ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ ΥΠΟΔΟΧΗ

⁶ Εάν πρόκειται για μικρή κοινότητα, αναφέρεται η πλησιέστερη πόλη.

⁷ Υπενθυμίζουμε ότι το μέσο δεν αναζητείται στην περίπτωση ανηλικού θύματος

Δ2. Με ποιο μέσο: Δυνατότητα συμπλήρωσης περισσότερων από μίας επιλογών. Συνήθως, επειδή η φάση της υποδοχής προηγείται του σταδίου της πραγματοποίησης ή της απόπειρας εκμετάλλευσης (οπότε και πια το θύμα αντιλαμβάνεται τις πραγματικές προθέσεις των δραστών), το μέσο στην υποδοχή είναι το ίδιο με το μέσο στρατολόγησης (π.χ. εξαπάτηση). Για παράδειγμα, θύμα στρατολογείται στη χώρα καταγωγής με απατηλές υποσχέσεις για εργασιακή αποκατάσταση σε τρίτη χώρα, άρα μέσο στρατολόγησης είναι η εξαπάτηση. Ταξιδεύει αεροπορικά και στο αεροδρόμιο το υποδέχεται και το μεταφέρει στον τελικό προορισμό άλλο μέλος του κυκλώματος, χωρίς απαραίτητα να επαναλάβει στο θύμα τις απατηλές υποσχέσεις. Όμως, το μέσο συνεχίζει και σε αυτό το στάδιο να είναι η εξαπάτηση, ενόσω το θύμα βρίσκεται στην πραγματικότητα υπό τον έλεγχο του/των δράστη/ών της εμπορίας.

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε – ΥΠΟΘΑΛΨΗ (ΒΛ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ΥΠΟΘΑΛΨΗ)

Η Υπόθαλψη του θύματος αποτελεί ενέργεια της εμπορίας ανθρώπων και αφορά στην παροχή καταλύματος με τη χρήση/άσκηση μέσου⁸ και με σκοπό την περαιτέρω μετακίνηση ή την εκμετάλλευση του θύματος.

Ε2. Με ποιο μέσο: Δυνατότητα συμπλήρωσης περισσότερων από μίας επιλογών.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ - ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ

Το πεδίο ΣΤ2. δεν συμπληρώνεται στην περίπτωση που η εκμετάλλευση δεν έχει ξεκινήσει. Τα λοιπά πεδία συμπληρώνονται, σύμφωνα με την πρόθεση για εκμετάλλευση, όπως προκύπτει από το ιστορικό του θύματος. Άλλωστε στον ορισμό αναφέρονται οι ενέργειες της εμπορίας ανθρώπων «με σκοπό την εκμετάλλευση». Για παράδειγμα, κορίτσι κατακρατείται σε διαμέρισμα, του ασκείται πίεση να παράσχει σεξουαλικές υπηρεσίες, αυτό αρνείται, υφίσταται κακοποίηση και σε εκείνη τη φάση αποδρά. Σε αυτή την περίπτωση είναι σαφές ότι το είδος εκμετάλλευσης είναι η πορνεία, παρότι δεν πραγματοποιήθηκε τελικά η εκμετάλλευση.

ΣΤ1. Εκμετάλλευση για 1^η φορά: Αν για οποιοδήποτε λόγο είχε τερματιστεί η συνθήκη προηγούμενης εκμετάλλευσης (π.χ. αν το θύμα ξέφυγε από κύκλωμα εμπορίας στο παρελθόν είτε αποδρώντας είτε κατόπιν απέλασης κλπ.) τότε η εκ νέου εκμετάλλευσή του από το ίδιο ή από άλλο κύκλωμα λογίζεται ως 2^η εκμετάλλευση κ.ο.κ..

ΣΤ2. Χρόνος έναρξης εκμετάλλευσης: συμπληρώνεται ο μήνας και το έτος. Η αναφορά γίνεται στην πιο πρόσφατη εκμετάλλευση. Η έναρξη της εκμετάλλευσης νοείται ως έναρξη παροχής της «υπηρεσίας» που αποφέρει κέρδος στον/στην εκμεταλλευτή/τρια (π.χ. έναρξη απασχόλησης στις αγροτικές καλλιέργειες, έναρξη παροχής σεξουαλικής υπηρεσίας, οικιακής εργασίας κλπ.)

ΣΤ3. Περιοχές που πραγματοποιήθηκε η εκμετάλλευση: Στο πεδίο «διευκρινίστε» συμπληρώνεται η ακριβής τοποθεσία. Εάν πρόκειται για μικρή κοινότητα, αναφέρεται η πλησιέστερη πόλη.

⁸ Υπενθυμίζουμε ότι στην περίπτωση ανήλικου θύματος δεν αναζητείται το μέσο.

- ▽ **Εάν η εκμετάλλευση δεν πραγματοποιήθηκε τελικά, συμπληρώνεται το πεδίο με τον τρόπο που επρόκειτο να πραγματοποιηθεί, εάν τον γνωρίζει το θύμα.**

ΣΤ4. Τρόποι και είδη εκμετάλλευσης: δυνατότητα συμπλήρωσης έως τριών επιλογών. **Το πεδίο συμπληρώνεται και στην περίπτωση που επρόκειτο να πραγματοποιηθεί η εκμετάλλευση, αλλά δεν πραγματοποιήθηκε τελικά.**

ΣΤ5. Μέσα Ελέγχου: ΒΛ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ΜΕΣΑ

Εάν χρησιμοποιείται η έκδοση της φόρμας «χωρίς scroll down», δηλαδή χωρίς δυνατότητα αναδιπλούμενων επιλογών, τα μέσα επιλέγονται από τον αντίστοιχο πίνακα που βρίσκεται στο τέλος της Φόρμας Αναφοράς.

ΣΤ6-13: ΒΛ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ

ΣΤ14. Σχέση μεταξύ των 2 εκμεταλλευτών: συμπληρώνεται η σχέση μεταξύ των δύο εκμεταλλευτών.

ΣΤ15. Έξοδος/διαφυγή από την κατάσταση εμπορίας: Ως διαφυγή νοείται η απομάκρυνση του θύματος από τη σφαίρα ελέγχου του/της εκμεταλλευτή/-τριας.

Υπενθυμίζουμε ότι στην εμπορία ανθρώπων συμπεριλαμβάνεται και η μεταφορά με σκοπό την εκμετάλλευση⁹, η στρατολόγηση, η υπόθαλψη ή υποδοχή προσώπων, συμπεριλαμβανομένης και της ανταλλαγής ή της μεταβίβασης εξουσίας επί των προσώπων αυτών, με τα μέσα που αναφέρονται αναλυτικά παρακάτω (βλ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ΜΕΣΑ), **με σκοπό την εκμετάλλευση**. Σε όποιο λοιπόν από τα παραπάνω στάδια διαφύγει το θύμα από τη σφαίρα ελέγχου του/των δράστη/-ών κάθε ενέργειας, θα τοποθετηθεί χρονικά και η έξοδος του από την κατάσταση εμπορίας.

ΣΤ17. Μέσα εξόδου/διαφυγής από την κατάσταση εμπορίας: Παρέχεται η δυνατότητα πολλαπλών επιλογών. Ειδικά για την επιλογή «Σύλληψη θύματος» διευκρινίζεται ότι αφορά σύλληψη του θύματος για οποιονδήποτε λόγο, είτε για έλλειψη νομιμοποιητικών εγγράφων, είτε για ποινικό αδίκημα που φέρεται ότι τέλεσε στο πλαίσιο της συνθήκης εκμετάλλευσης ή εκτός αυτής. **ΒΛ. και ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ**

ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ

Ο επίσημος χαρακτηρισμός ενός θύματος γίνεται αποκλειστικά με εισαγγελική πράξη είτε κατόπιν συνεργασίας με τις αστυνομικές αρχές (επιλογή πεδίου 1. της ερώτησης Ζ1), είτε χωρίς αυτή, με την υποβολή γνωμοδότησης δύο κοινωνικών επιστημόνων στον αρμόδιο Εισαγγελέα (επιλογή πεδίου 2 της ερώτησης Ζ1).

*Το θύμα έχει την επιλογή να μη συνεργαστεί με τις αστυνομικές αρχές και να εκδοθεί πράξη χαρακτηρισμού του ως θύματος εμπορίας ανθρώπων με υποβολή στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών των γνωμοδοτήσεων που προβλέπει το άρ. 1 περ. ια' Ν. 4251/2014 βλ. **ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ ΘΥΜΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ, ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΠΕΡΙΣΚΕΨΗΣ, ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ***

⁹ ΒΛ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ ΔΙΑΦΟΡΑ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Όλες οι ερωτήσεις της Ενότητας Z αφορούν σε εμπλοκή της Εισαγγελίας, αφού και την προθεσμία περίσκεψης την χορηγεί ο/η αρμόδιος/α Εισαγγελέας με σχετική διάταξη.

Z1. Χαρακτηρισμός του ατόμου ως θύματος εμπορίας:

3. Δεν έχει χαρακτηριστεί: Διευκρινίστε εάν π.χ. απορρίφθηκε τυχόν αίτημά του, δεν έχει ακόμα ξεκινήσει η διαδικασία (δεν έχει διαβιβαστεί η δικογραφία από την αστυνομία αν πρόκειται για συνεργαζόμενο θύμα) ή δεν επιθυμεί το θύμα τον χαρακτηρισμό.

4. Είναι σε διαδικασία χαρακτηρισμού: Διευκρινίστε εάν π.χ. (για συνεργαζόμενο θύμα) έχει διαβιβαστεί η δικογραφία από την Αστυνομία **και πότε** ή πότε έγινε η πρώτη επικοινωνία με την αστυνομία προς το σκοπό της συνεννόησης για κατάθεση του θύματος. Αντίστοιχα, στην περίπτωση του μη συνεργαζόμενου με την αστυνομία θύματος, θα πρέπει να διευκρινιστεί **πότε** υποβλήθηκε η προβλεπόμενη από το νόμο γνωμοδότηση στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών.

Z2. Πότε ήρθε για πρώτη φορά σε επαφή το θύμα με τις Αρχές και με ποια Αρχή συγκεκριμένα;

Συμπληρώνεται η ημερομηνία κατά την οποία το θύμα ήρθε σε επαφή με Αρχές που εμπλέκονται στη διαδικασία χαρακτηρισμού, π.χ. Αστυνομία – Εισαγγελία (και όχι Αρχές οι οποίες τυχόν ενημέρωσαν το θύμα για τη διαδικασία χαρακτηρισμού, αλλά δεν εμπλέκονται σε αυτή).

Z3. Προθεσμία περίσκεψης: βλ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΠΕΡΙΣΚΕΨΗΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ Η. – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

H1. Τρόπος προσέλευσης στον Φορέα:

(1) Αναφορά από μόνος/-η (Self-reporting): συμπληρώνεται στην περίπτωση που το θύμα προσήλθε στον Φορέα έχοντας επίγνωση της ιδιότητάς του ως θύματος εμπορίας και με αντίστοιχο αίτημα υποστήριξης.

(2) Προσέλευση μόνος/-η και ταυτοποίηση από τον Φορέα: συμπληρώνεται στην περίπτωση που το θύμα προσήλθε από μόνο του ή παραπέμφθηκε από Φορέα, όχι όμως ως θύμα εμπορίας. Για παράδειγμα, γυναίκα φτάνει στο νοσοκομείο επειδή είναι έγκυος και κατά τη διερεύνηση του ιατρικού ιστορικού, ο γιατρός ή το νοσηλευτικό προσωπικό παρατηρεί ότι η γυναίκα είναι φοβισμένη και αποφεύγει να απαντήσει σε βασικές ερωτήσεις. Επίσης, φέρει εμφανή σημάδια κακοποίησης στο σώμα της ενώ δεν μπορεί να προσδιορίσει ποιος είναι ο πατέρας του κυοφορούμενου εμβρύου. Οι ενδείξεις οδηγούν το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό στην πιθανολόγηση ότι πρόκειται για θύμα εμπορίας ανθρώπων, χωρίς η ίδια η γυναίκα να αυτο-χαρακτηρίζεται έτσι.

(3) Εντοπισμός από τον Φορέα: συμπληρώνεται όταν ο Φορέας εντοπίσει το θύμα στο πλαίσιο π.χ. streetworking ή σε αστυνομική επιχείρηση κλπ.

(4) Αναφορά από τρίτο πρόσωπο: μπορεί να είναι άτομο της κοινότητας (ομοεθνής) σε περίπτωση αλλοδαπού, γείτονας, πελάτης κ.λπ.. Δεν αναφέρεται το όνομα του ατόμου.

H2. Υπηρεσίες προστασίας: Ως υπηρεσίες προστασίας νοούνται οι σχετικές με τη στέγαση, κοινωνική, ψυχολογική, ψυχιατρική, νομική υποστήριξη, ιατρικές υπηρεσίες, παροχή υλικής βοήθειας κλπ..

H5. Βοήθεια που έλαβε το θύμα:

Η ερώτηση αυτή αφορά στην παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών από τον Φορέα Αναφοράς. Αν ήδη παρέχεται μία υπηρεσία, τότε επιλέγεται το «σε εξέλιξη». Αν η υπηρεσία παρασχέθηκε και έχει ολοκληρωθεί, επιλέγεται το «ολοκληρώθηκε» (π.χ. νοσηλεία που ολοκληρώθηκε). Αν η υπηρεσία ξεκίνησε να παρέχεται και για οποιοδήποτε λόγο διεκόπη επιλέγεται η «διακοπή». Σε περίπτωση που ο Φορέας δεν παρέχει μία υπηρεσία αλλά κάνει ενέργειες για την παροχή της από άλλο Φορέα, π.χ. υποβάλλει αίτημα στέγασης στο ΕΚΚΑ για ασυνόδευτο παιδί, δε θα συμπληρωθεί τίποτα σε αυτό το ερώτημα, αλλά στο ερώτημα Η5 “Παραπομπή”.

(α) Συνδρομή στη διαδικασία για τον ορισμό Επιτρόπου: Συμπληρώνεται στην περίπτωση ασυνόδευτου ανηλίκου. βλ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ

(στ) Υπηρεσίες Διερμηνείας: Συμπληρώνεται όταν ο φορέας έχει παράσχει υπηρεσίες διερμηνείας για την πρόσβαση του θύματος σε υπηρεσίες εκτός φορέα (π.χ. για λήψη υπηρεσιών σε δημόσιο νοσοκομείο), αλλά όχι όταν έχει παράσχει υπηρεσίες διερμηνείας για τη λήψη υπηρεσιών από τον ίδιο τον φορέα.

(θ) Υποστήριξη σε νομική διαδικασία: για παράδειγμα γνωμοδότηση στο πλαίσιο της διαδικασίας χαρακτηρισμού, παροχή βεβαίωσης/ ενημερωτικού σημειώματος για χρήση στη διαδικασία ασύλου, κάλυψη δαπάνης για μετάφραση εγγράφων ή για έκδοση παραβόλων για χορήγηση άδειας διαμονής κλπ.

Η6. Παραπομπή: Συμπληρώνεται όταν η παραπομπή έχει γίνει επίσημα κατόπιν προηγούμενης **επικοινωνίας** με τον φορέα, στον οποίο γίνεται η παραπομπή. Όταν απλώς δίνεται στο θύμα η πληροφορία για την ύπαρξη του άλλου φορέα πρόκειται για «Ενημέρωση/Πληροφόρηση» και όχι για «Παραπομπή».

ΕΝΟΤΗΤΑ Θ. - ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ – ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ

Όλες οι ερωτήσεις της Ενότητας Θ αφορούν στις ποινικές διαδικασίες, θα δοθούν δηλαδή αρνητικές απαντήσεις στην περίπτωση εφαρμογής των διαδικασιών χαρακτηρισμού χωρίς συνεργασία με την Αστυνομία. (βλ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ). Συνιστάται η συμπλήρωση των απαντήσεων αυτής της ενότητας από τον Φορέα που παρέχει νομική υποστήριξη στο θύμα.

Θ1. Συναίνεσε το θύμα στη συνεργασία με την Αστυνομία: προτού απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι το θύμα έχει λάβει **πλήρη ενημέρωση**, στη μητρική του γλώσσα ή σε γλώσσα την οποία κατανοεί, σχετικά με τις διαδικασίες, τα δικαιώματα, τις υπηρεσίες προστασίας στις οποίες δικαιούται πρόσβαση (βλ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΥΜΑΤΩΝ), καθώς και τις υποχρεώσεις του, προτού συναινέσει ή όχι να συνεργαστεί με τις Αρχές.

Σε περίπτωση **ανηλίκου**, η διαδικασία κινείται **χωρίς** τη συναίνεσή του, ενημερώνεται άμεσα ο Εισαγγελέας Ανηλίκων ή όπου δεν υπάρχει, ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών και εκείνος διατάσσει ή όχι διεξαγωγή έρευνας αλλά και άμεσης προστασίας του ανηλίκου, εκτός εάν παρίσταται επείγουσα ανάγκη άμεσης παρέμβασης, οπότε και θα ειδοποιηθεί απευθείας η αστυνομία.

Θ2. Αναφέρετε το Αστυνομικό Τμήμα με το οποίο συνεργάστηκε το θύμα: Συμπληρώνεται αν ο φορέας γνωρίζει το ΑΤ με το οποίο συνεργάστηκε το θύμα αλλιώς αφήνεται κενό.

Θ4. Συμμετοχή του θύματος στην έρευνα ή/και σε ποινικές διαδικασίες: Συμπληρώνεται στην περίπτωση που σχηματίστηκε δικογραφία εκ μέρους της Αστυνομίας κατά δραστών της εμπορίας.

Θ5. Επαφή για πρώτη φορά με τις Αστυνομικές Αρχές (και πριν την ένορκη κατάθεση): Συχνά πριν ληφθεί ένορκη μαρτυρική κατάθεση από το θύμα, η καταγγελία γίνεται υπό μορφή «άτυπης» αναφοράς και ακολούθως λαμβάνεται η κατάθεση του θύματος.

Θ6. Παρουσιάστηκε το θύμα ενώπιον Δικαστικής Αρχής (Εισαγγελέα/ Ανακριτή/ Δικαστηρίου): Το θύμα μπορεί να παρουσιαστεί ενώπιον Δικαστικής Αρχής είτε στο στάδιο που προηγείται της εκδίκασης της υπόθεσης στο Δικαστήριο (δηλ. ενώπιον Εισαγγελέα ή Ανακριτή) είτε κατά την εκδίκαση της υπόθεσης (στο ακροατήριο).

Θ7. Πότε παρουσιάστηκε το θύμα για πρώτη φορά ενώπιον Δικαστικής Αρχής: Συμπληρώνεται ακόμη και εάν το θύμα παρουσιάστηκε στο Δικαστήριο, αλλά η υπόθεση αναβλήθηκε.

ΕΝΟΤΗΤΑ Ι. - ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

11. Έλαβε το θύμα αποζημίωση: (βλ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΘΥΜΑΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΑΣ) «3. Σε εξέλιξη»: Επιλέγεται στην περίπτωση που το θύμα έχει ζητήσει αποζημίωση και διευκρινίζεται ποια διαδικασία έχει ακολουθηθεί (Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης, Αστικό Δικαστήριο)

12. Η προέλευση της αποζημίωσης:

Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης: (βλ. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ/ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΘΥΜΑΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΑΣ)

Αστικό Δικαστήριο: Σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα ο παθών από αδικοπραξία έχει δικαίωμα να ζητήσει αποζημίωση από το δράστη της αδικοπραξίας, ασκώντας αγωγή στα πολιτικά δικαστήρια (Πρωτοδικείο). Πρέπει να σημειωθεί ότι πλέον δεν προβλέπεται η διεκδίκηση χρηματικής ικανοποίησης από το ποινικό δικαστήριο (με την παράσταση πολιτικής αγωγής).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ

Περιεχόμενα

A. ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ	18
A.1. ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ	18
A.2. ΘΥΜΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ	18
B. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ	18
B.1. ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΗΣΗ	18
B.2. ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΗΤΗΣ	18
B.3. ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ/ΜΕΤΑΦΟΡΑ	18
B.4. ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΩΝ (SMUGGLING)	19
B.5. ΔΙΑΚΙΝΗΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ	19
B.6. ΔΙΑΦΟΡΑ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ	19
B.7. ΥΠΟΘΑΛΨΗ	19
B.8. ΥΠΟΔΟΧΗ	20
Γ. ΜΕΣΑ	20
Γ.1. ΕΞΑΠΑΤΗΣΗ	20
Γ.2. ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΜΟΣ	20
Γ.3. ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΕΥΑΛΩΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	20
Γ.4. ΠΛΗΡΩΜΗ Ή ΑΠΟΔΟΧΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ Ή ΑΛΛΩΝ ΑΠΟΛΑΒΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΠΟΥ ΚΑΤΕΧΕΙ ΕΞΟΥΣΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ	21
Γ.5. ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ	21
Δ. ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ και ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	21
Δ.1. ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ	21
Δ.2. ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΗΣ	22
Δ.3. ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ	22
Δ.4. ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ	22
Δ.5. ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	22
Δ.6. ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ / ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ (FORCED MARRIAGE)	22
Δ.7. ΚΑΤΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	23
Δ.8. Δουλεία ΓΙΑ ΧΡΕΗ (Debt Bondage/ Bonded Labour)	23
Ε. ΠΑΙΔΙΑ	23
Ε.1. ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΣ ΑΝΗΛΙΚΟΣ	23

Ε.2. ΧΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΑΝΗΛΙΚΟΣ	23
Ε.3. ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ	23
Ε.4. ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ	24
ΣΤ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ	24
ΣΤ.1. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ	24
ΣΤ.2. ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΠΕΡΙΣΚΕΨΗΣ	24
ΣΤ.3. ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΘΥΜΑΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ (ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ)	25
ΣΤ.4. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΥΜΑΤΩΝ	25
Ζ. ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ	26
Ζ.1. ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΘΥΜΑΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΑΣ.....	26

A. ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

A.1. ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Ως εμπορία ανθρώπων νοείται¹⁰ η πρόσληψη (στρατολόγηση), μεταφορά, διακίνηση, υπόθαλψη ή υποδοχή προσώπων, συμπεριλαμβανομένης και της ανταλλαγής ή της μεταβίβασης εξουσίας επί των προσώπων αυτών, με την απειλή της χρήσης ή τη χρήση βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, με απαγωγή, απάτη, παραπλάνηση, κατάχρηση εξουσίας ή ευάλωτης θέσης ή με πληρωμή ή αποδοχή χρημάτων ή άλλων απολαβών για την εξασφάλιση της συναίνεσης προσώπου κατέχοντος εξουσία επί ενός άλλου, με σκοπό εκμετάλλευσης. (βλ. ανάλυση επιμέρους όρων παρακάτω). Όταν η πράξη που περιγράφεται παραπάνω αφορά παιδί, συνιστά αξιόποινη πράξη εμπορίας ανθρώπων ακόμη και εάν δεν έχουν χρησιμοποιηθεί τα μέσα που προαναφέρθηκαν¹¹.

A.2. ΘΥΜΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Είναι το θύμα της εμπορίας ανθρώπων (βλ. ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ).

B. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ

B.1. ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΗΣΗ

Ορίζεται η προσέλκυση/ ώθηση ανθρώπων με σκοπό την εκμετάλλευση, η οποία επιτυγχάνεται με διάφορα μέσα όπως: εξαναγκασμός, εξαπάτηση, εκμετάλλευση της διαφοράς ισχύος και εκμετάλλευση της ευάλωτότητας του ατόμου (βλ. και παρακάτω ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΕΥΑΛΩΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ). Η στρατολόγηση υπό την παραπάνω έννοια μπορεί να έχει γίνει στη χώρα καταγωγής ή και στη χώρα διαμονής του θύματος. Η **ενέργεια** αυτή αποτελεί την αρχική φάση της πράξης/διαδικασίας της εμπορίας ανθρώπων. Κάποιες φορές, μπορεί να πρόκειται για αρχική συμφωνία με το θύμα για εργασία και μετέπειτα να αποκαλυφθούν οι συνθήκες εκμετάλλευσης. Η στρατολόγηση μπορεί να γίνει χωρίς την άμεση επικοινωνία με το θύμα, για παράδειγμα, μέσω πρακτορείου εύρεσης εργασίας ή μέσω του διαδικτύου.

B.2. ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΗΤΗΣ/ΤΡΙΑ

Το πρόσωπο που εντοπίζει και προσελκύει/ ωθεί τα θύματα, μέσω της απειλής, της χρήσης βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, της απαγωγής, της εξαπάτησης, της κατάχρησης της δύναμης ή της εκμετάλλευσης της ευάλωτης κατάστασής τους.

B.3. ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ/ΜΕΤΑΦΟΡΑ

Συνήθης παράμετρος (παρότι όχι αναγκαίος όρος της) της εμπορίας ανθρώπων είναι η μετάβαση από μια τοποθεσία σε μια άλλη. Η μετάβαση μπορεί να είναι από την μία χώρα στην άλλη ή να είναι εσωτερικές μετακινήσεις μέσα στην ίδια χώρα, έχοντας πάντα σκοπό την εκμετάλλευση του ατόμου. Η μετακίνηση μπορεί να πραγματοποιηθεί νόμιμα ή παράνομα, αεροπορικώς, δια ξηράς ή θαλάσσης, με συνοδεία του δράστη της εμπορίας ή συνεργών του ή μελών του κυκλώματος, αλλά

¹⁰Άρ. 2 παρ. 1 Οδηγίας 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2011 για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου

¹¹Ό.π. Άρ. 2 παρ. 5 Οδηγίας 2011/36/ΕΕ

και με φαινομενική συναίνεση του θύματος (π.χ. όταν ταξιδεύει μόνο), το οποίο όμως βρίσκεται στη σφαίρα ελέγχου τους, καθώς ήδη έχει χρησιμοποιηθεί κάποιο από τα προαναφερθέντα μέσα.

B.4. ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΩΝ (SMUGGLING)

Ως παράνομη διακίνηση ανθρώπων, ορίζεται το ποινικό αδίκημα της διευκόλυνσης (με ή χωρίς οικονομικό αντάλλαγμα) της παράνομης εισόδου σε ένα κράτος ή εξόδου από αυτό ενός ατόμου¹² το οποίο δεν αποτελεί υπήκοο του κράτους αυτού.

B.5. ΔΙΑΚΙΝΗΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Είναι το άτομο που διαπράττει (ακόμα και ως συνεργός ή ως ηθικός αυτουργός ή αυτός που προσπορίζεται το οικονομικό όφελος) το ποινικό αδίκημα της παράνομης διακίνησης μεταναστών/τριών.

B.6. ΔΙΑΦΟΡΑ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ (ΕΜΠΟΡΙΑ/TRAFFICKING)	ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΩΝ (SMUGGLING)
Το άτομο μπορεί να είναι αλλοδαπής καταγωγής με ή χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα ή μπορεί να είναι ημεδαπός/ή.	Το άτομο είναι αλλοδαπής καταγωγής και δεν έχει νομιμοποιητικά έγγραφα.
Η ενέργεια της μεταφοράς γίνεται με σκοπό την εκμετάλλευση.	Ο σκοπός είναι αποκλειστικά η πραγματοποίηση της διακίνησης, στην οποία το (ενήλικο) άτομο συναινεί.
Αποτελεί ποινικό αδίκημα κατά του ατόμου και κατά της δημόσιας τάξης.	Αποτελεί ποινικό αδίκημα κατά της δημόσιας τάξης.
Το άτομο βρίσκεται στη σφαίρα ελέγχου του δράστη της εμπορίας/ κυκλώματος και μετά τη μεταφορά του.	Η επαφή του ατόμου με τον διακινητή τερματίζεται με την ολοκλήρωση της μεταφοράς.
Δεν προϋποθέτει απαραίτητα διέλευση συνόρων.	Προϋποθέτει διέλευση συνόρων.

B.7. ΥΠΟΘΑΛΨΗ

Νοείται κάθε ενέργεια προς εξασφάλιση χώρου για τη στέγαση του θύματος, ώστε να παραμείνει απομονωμένο και διαθέσιμο προς εκμετάλλευση. Συνδέεται συχνά με την απομόνωση του θύματος και την απόκρυψη της τοποθεσίας του. Μπορεί να λάβει χώρα και πριν αρχίσει η εκμετάλλευση του θύματος και κατά τη διάρκειά της.

¹²Βλ. άρ. 29 παρ. 5 Ν. 4251/2014 : «Όποιος διευκολύνει την είσοδο στο ελληνικό έδαφος ή την έξοδο από αυτό πολίτη τρίτης χώρας, χωρίς να υποβληθεί στον έλεγχο που προβλέπεται στο άρθρο 5, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. Αν ο ανωτέρω ενήργησε εκ κερδοσκοπίας ή κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια ή το έγκλημα τελείται από δύο (2) ή περισσότερους από κοινού, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ.»

B.8. ΥΠΟΔΟΧΗ

Νοείται η ενέργεια της παραλαβής του θύματος από άλλο άτομο ή της παράδοσής του σε άλλο άτομο, κατά την οποία το θύμα περνάει στον έλεγχο αυτού του ατόμου, ενώ παραμένει στη σφαίρα ελέγχου του κυκλώματος. Συμπεριλαμβάνεται επίσης η ανταλλαγή/μεταβίβαση του ελέγχου επί του θύματος σε άλλο πρόσωπο. Για παράδειγμα, ένα άτομο παραλαμβάνει το θύμα από το αεροδρόμιο για να το μεταφέρει στο σπίτι που θα “φιλοξενηθεί”. Εκεί το υποδέχεται άλλο πρόσωπο, μέλος του κυκλώματος, που έχει τον ρόλο να του παράσχει κατάλυμα και να διασφαλίσει ότι θα παραμείνει απομονωμένο και διαθέσιμο προς εκμετάλλευση. Το θύμα περνάει από τον έλεγχο του προσώπου που το μετέφερε στον έλεγχο του προσώπου που το υποθάλλει.

G. ΜΕΣΑ

G.1. ΕΞΑΠΑΤΗΣΗ

Ως εξαπάτηση νοείται η λεκτική ή μη, παραπλάνηση ενός ανθρώπου ή η καθοδήγηση του αναφορικά με τη φύση του έργου ή των υπηρεσιών που θα παρέχει (δηλαδή, υποσχέσεις συγκεκριμένης/ νόμιμης εργασίας), τις συνθήκες εργασίας και τον βαθμό στον οποίο το άτομο θα είναι ελεύθερο να επιλέξει τη συνεργασία ή/ και τη διάρκεια αυτής. Σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί το θύμα να λαμβάνει αμοιβή ή άλλο αντίτιμο για την παροχή της υπηρεσίας, ώστε να δημιουργείται η ψευδαίσθηση της τήρησης των όρων της συμφωνίας του με τον εκμεταλλευτή. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται η φαινομενική συναίνεση του θύματος.

G.2. ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΜΟΣ

Ως εξαναγκασμός νοείται η χρήση βίας, απειλών ή κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής πίεσης, η οποία στρέφεται είτε ευθέως κατά του θύματος, είτε κατά των οικείων του, με σκοπό τη δημιουργία ενός πλαισίου τρομοκράτησής του, ώστε να αισθάνεται ότι δεν έχει περιθώριο έκφρασης της αντίθετης βούλησής του.

G.3. ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΕΥΑΛΩΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Η κατάσταση στην οποία το σχετικό πρόσωπο δεν έχει άλλη πραγματική ή παραδεκτή επιλογή από το να υποστεί τη συγκεκριμένη κατάχρηση.¹³

Αναμένεται να υπάρχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του θύματος ή συνθηκών στην ζωή του που το καθιστούν ευάλωτο σε υποσχέσεις καλύτερης ζωής ή απειλές ή σε οποιοδήποτε άλλο μέσο στρατολόγησης. Η ευαλωτότητα μπορεί να συνίσταται στην τυχόν υπάρχουσα εξαρτητική σχέση θύματος/ δράστη, στην οικονομική κατάσταση του θύματος, στην οικογενειακή του κατάσταση, στο νομικό του καθεστώς στη χώρα, σε δυσκολίες του παρελθόντος, σε προσωπικά χαρακτηριστικά, στις δυσκολίες προσαρμογής σε άγνωστο περιβάλλον, στην κατάσταση της υγείας του, σε τυχόν εξάρτησή του από εξαρτησιογόνες ουσίες. Για παράδειγμα, ενήλικες χωρίς υποστηρικτικό δίκτυο, γυναίκα αρχηγός μονογονεϊκής οικογένειας, άτομα με αναπηρία, άτομα αναλφάβητα, άτομα χαμηλής κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης, μέλη μειονοτήτων, ασυνόδευτοι ανήλικοι κ.α.

¹³Άρ. 2 παρ. 2 Οδηγίας 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2011 για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου

Γ.4. ΠΛΗΡΩΜΗ Η΄ ΑΠΟΔΟΧΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ Η΄ ΑΛΛΩΝ ΑΠΟΛΑΒΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΠΟΥ ΚΑΤΕΧΕΙ ΕΞΟΥΣΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ

Σε κάποιες περιπτώσεις το θύμα βρίσκεται ήδη σε συνθήκη ανελευθερίας και περιορισμού προ της εμπορίας του. Το μέσο σε αυτή την περίπτωση είναι - όχι η κάμψη της βούλησής του με κάποιο από τα προαναφερθέντα μέσα, αλλά - η εξασφάλιση της συγκατάθεσης του προσώπου που ήδη ασκεί εξουσία επί του θύματος. Π.χ. ένα άτομο εργάζεται σε καθεστώς οικιακής δουλείας, οπότε ο εργοδότης ασκεί εξουσία επ' αυτού. Άλλο άτομο πληρώνει χρήματα στον εργοδότη για να συναινέσει στην «αγορά» του θύματος από το άτομο αυτό, που θα καρπωθεί τα κέρδη από την εκμετάλλευσή του. Αυτό μπορεί να συμβεί και με τον γονέα ανηλίκου κ.ο.κ..

Γ.5. ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Όταν ένα άτομο, φορέας εξουσίας σε άλλο άτομο ή ομάδα, ενεργεί με πρόσχημα τον ρόλο του, υπερβαίνοντας τα όρια αρμοδιότητάς του, για δικό του όφελος ή με παράνομο σκοπό.

Δ. ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ και ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Δ.1. ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ

Η πράξη που σχετίζεται με τη χρησιμοποίηση ενός ατόμου από κάποιο άλλο άτομο για αποκόμιση περιουσιακού οφέλους.

Η εκμετάλλευση σύμφωνα με την Οδηγία 2011/36/ΕΕ (άρ. 2 παρ. 3) περιλαμβάνει, τουλάχιστον, την εκμετάλλευση της εκπόρνευσης άλλων ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης, την καταναγκαστική παροχή εργασίας ή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της επαιτείας, τη δουλεία ή άλλες πρακτικές παρεμφερείς προς τη δουλεία, την ειλωτεία, την εκμετάλλευση εγκληματικών δραστηριοτήτων ή την αφαίρεση οργάνων.

Η εκμετάλλευση παιδιού, συνιστά αξιόποινη πράξη εμπορίας ανθρώπων ακόμη και εάν δεν έχει χρησιμοποιηθεί μέσο ελέγχου (βλ. ΜΕΣΑ)¹⁴.

Σύμφωνα με το άρθρο 323^A του ισχύοντος Ποινικού Κώδικα, η έννοια της «εκμετάλλευσης» «περιλαμβάνει τον πορισμό παράνομου περιουσιακού οφέλους από: α) την υπαγωγή του σε καθεστώς δουλείας ή σε παρεμφερείς προς τη δουλεία πρακτικές, β) την υπαγωγή του σε καθεστώς ειλωτείας, γ) την εργασία ή την επαιτεία του θύματος (εργασιακή εκμετάλλευση), δ) την τέλεση εγκληματικών πράξεων από αυτό, ε) την αφαίρεση κυττάρων, ιστών ή οργάνων του σώματός του, στ) την τέλεση από αυτό γενετήσιων πράξεων, πραγματικών ή προσποιητών, ή την παροχή εργασίας ή υπηρεσιών που έχουν ως αποκλειστικό σκοπό τη γενετήσια διέγερση (γενετήσια εκμετάλλευση) ή ζ) τον εξαναγκασμό του σε τέλεση γάμου.

Δ.2. ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΗΣ/ΤΡΙΑ

Είναι το άτομο που αποκομίζει ή σκοπεύει να αποκομίσει περιουσιακό όφελος από την διάπραξη εγκληματικών ενεργειών της εμπορίας ανθρώπων.

¹⁴Οδηγία για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (2011/36/ΕΕ), άρθρο 2.

Δ.3. ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ

Ως συναίνεση νοείται η συμφωνία του ατόμου, το οποίο έχει την ικανότητα και την ωριμότητα να κατανοήσει πλήρως τις πληροφορίες για την πρόταση την οποία αποδέχεται, αφού έχει ενημερωθεί για το περιεχόμενό της, τις συνέπειές της, τυχόν κινδύνους και εναλλακτικές επιλογές. Επίσης θα πρέπει να γνωρίζει και να έχει την επιλογή της απόρριψης της πρότασης/προσφοράς. Στην περίπτωση της εμπορίας ανθρώπων δε νοείται ύπαρξη συναίνεσης από πλευράς του θύματος στην περίπτωση που έχει χρησιμοποιηθεί εξαναγκασμός, εξαπάτηση, εκμετάλλευση της διαφοράς ισχύος και εκμετάλλευση της ευαλωτότητας του ατόμου. Δε μπορεί ποτέ να θεωρηθεί ότι υφίσταται συναίνεση στην περίπτωση **παιδιού** θύματος.

Δ.4. ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ

Ο προσπορισμός οικονομικού οφέλους από την πορνεία ή τις σεξουαλικές υπηρεσίες άλλου ατόμου, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής πορνογραφικού υλικού.

Δ.5. ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Είναι κάθε παράνομη πράξη που διαπράττεται εκουσίως ή ακουσίως με την άσκηση πίεσης, βίας ή με εξαπάτηση. Για παράδειγμα, διακίνηση ναρκωτικών με ή χωρίς τη γνώση του θύματος ότι μεταφέρει ναρκωτικά, μικροκλοπές κ.ά.

Η έκφραση «εκμετάλλευση εγκληματικών δραστηριοτήτων»¹⁵ θα πρέπει να νοείται ως εκμετάλλευση προσώπου για τη διάπραξη, μεταξύ άλλων, μικροκλοπών, κλοπών σε καταστήματα, λαθρεμπορίου ναρκωτικών και άλλων παρόμοιων δραστηριοτήτων που υπόκεινται σε κυρώσεις και ενέχουν οικονομικά οφέλη.¹⁶

Δ.6. ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ / ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ (FORCED MARRIAGE)

Είναι κάθε γάμος που τελείται χωρίς την πλήρη και ελεύθερη συναίνεση του ενός ή και των δύο μερών και/ή στον οποίο το ένα ή και τα δύο μέρη δεν είναι σε θέση να λύσουν το γάμο ή να εγκαταλείψουν τον/τη σύζυγο, ως αποτέλεσμα απειλής βίας ή έντονης κοινωνικής ή οικογενειακής πίεσης.

Δ.7. ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ – ΚΑΤΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ή ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η εκμετάλλευση σύμφωνα με την Οδηγία 2011/36/ΕΕ (άρ. 2 παρ. 3) περιλαμβάνει και την καταναγκαστική παροχή εργασίας ή υπηρεσιών. Ως καταναγκαστική εργασία ορίζεται κάθε εργασία ή υπηρεσία για την οποία δεν έχει συναινέσει ελεύθερα και την οποία το θύμα εκτελεί υπό την απειλή κύρωσης.¹⁷ Συνοδεύεται συχνά από άθλιες συνθήκες και από πολύ χαμηλή αμοιβή ή απουσία αμοιβής.

Δ.8. Δουλεία ΓΙΑ ΧΡΕΗ (Debt Bondage/ Bonded Labour)

Αποτελεί μορφή καταναγκαστικής εργασίας με προεξάρχον χαρακτηριστικό την αντιμετώπιση του θύματος ως αντικειμένου που αποτελεί ιδιοκτησία του εκμεταλλευτή. Συνίσταται στον εγκλωβισμό

¹⁵Όρος που χρησιμοποιείται στην Οδηγία 2011/36/ΕΕ (άρ. 2 παρ. 3)

¹⁶Αρ. (11) Προοιμίου Οδηγίας 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2011 για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου

¹⁷Σύμβαση για την Αναγκαστική Εργασία του ILO, 1930 (αρ. 29)

του ατόμου σε κατάσταση δουλειάς, με τη δικαιολογία ότι πρέπει να αποπληρώσει πραγματικά ή φανταστικά χρέη, το ύψος των οποίων παραμένει ασαφές και η πορεία αποπληρωμής τους αδιευκρίνιστη. Σε αυτές τις περιπτώσεις το θύμα αμείβεται πολύ χαμηλά ή και καθόλου για τις υπηρεσίες του. Τις περισσότερες φορές το θύμα δεν αντιλαμβάνεται την κατάσταση στην οποία βρίσκεται και δεν γνωρίζει επακριβώς το υπόλοιπο του χρέους.

E. ΠΑΙΔΙΑ

E.1. ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΣ ΑΝΗΛΙΚΟΣ

Είναι ο/η ανήλικος/η, ο/η οποίος/α φθάνει στην Ελλάδα χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, τη γονική του/της μέριμνα ή την επιμέλειά του/της ή από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη τη φροντίδα του και για όσο χρόνο η άσκηση των καθηκόντων αυτών δεν έχει ανατεθεί σε κάποιο άλλο πρόσωπο σύμφωνα με το νόμο. Στον ορισμό αυτό συμπεριλαμβάνεται και ο/η ανήλικος/η που παύει να συνοδεύεται μετά την είσοδό του/της στην Ελλάδα¹⁸. Ως ασυνόδευτος ανήλικος νοείται και ο χωρισμένος ανήλικος.¹⁹

E.2. ΧΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΑΝΗΛΙΚΟΣ

«Χωρισμένος από την οικογένειά του ανήλικος» είναι ο/η ανήλικος/η ο/η οποίος/α φθάνει στην Ελλάδα, χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί την γονική του/της μέριμνα σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία ή από άλλο πρόσωπο στο οποίο αυτή έχει ανατεθεί σύμφωνα με το νόμο, αλλά συνοδεύεται από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη τη φροντίδα του²⁰.

E.3. ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ

Είναι ανεξάρτητο πρόσωπο που διασφαλίζει το βέλτιστο συμφέρον και τη συνολική ευημερία του παιδιού και προς τούτο συμπληρώνει την περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα του παιδιού ή την έλλειψή της. Ο επίτροπος ενεργεί ως νόμιμος αντιπρόσωπος του παιδιού σε όλες τις διαδικασίες κατά τον ίδιο τρόπο που ένας γονέας αντιπροσωπεύει το παιδί του²¹.

E.4. ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Προκειμένου περί ασυνόδευτων ανηλίκων, οι φορείς παραπομπής²² ενημερώνουν άμεσα και δίχως καθυστέρηση τον αρμόδιο Εισαγγελέα, ο οποίος ενεργεί εκ του νόμου²³ ως προσωρινός επίτροπος, και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ). Ο Εισαγγελέας, ενεργώντας ως προσωρινός επίτροπος και μέχρι το διορισμό οριστικού επιτρόπου, μεριμνά για την άμεση ανάθεση της νομικής εκπροσώπησης του ασυνόδευτου ανηλίκου σε κατάλληλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ώστε το τελευταίο να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες.

¹⁸4554/2018 άρ. 13 παρ. 2 β)

¹⁹Άρ. 13 παρ. 3 ν. 4554/2018

²⁰N. 4554/2018 άρ. 13 παρ. 2 γ)

²¹Επιτροπή του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Γενικό Σχόλιο αριθ. 6 CRC/GC/2005/6 και Κατευθυντήριες γραμμές του ΟΗΕ για την εναλλακτική φροντίδα A/HRC/11/L.13

²²Κάθε δημόσια αρχή και υπηρεσία, ιδιωτικός φορέας ή διεθνής οργανισμός, που εντοπίζει ασυνόδευτο/χωρισμένο ανήλικο, όπως ιδίως η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, η Υπηρεσία Ασύλου και η Ελληνική Αστυνομία (άρ. 13 παρ. 2 περ. δ' Ν. 4554/2018)

²³Άρ. 16 παρ. 1 Ν. 4554/2018

ΣΤ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ

ΣΤ.1. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ

Ο χαρακτηρισμός του θύματος γίνεται αποκλειστικά με εισαγγελική πράξη²⁴.

Ο χαρακτηρισμός «θύμα εμπορίας ανθρώπων» αποδίδεται με Πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, τόσο αμέσως μετά την κίνηση της ποινικής δίωξης όσο και χωρίς να έχει ασκηθεί ποινική δίωξη.

Στην τελευταία περίπτωση, για την έκδοση της εν λόγω Πράξης απαιτείται **έγγραφο γνωμοδότηση, που συντάσσεται από δύο επιστήμονες με ειδικότητα ψυχιάτρου, ψυχολόγου ή κοινωνικού λειτουργού, οι οποίοι υπηρετούν σε Δομή Προστασίας και Αρωγής.**

Η Πράξη χαρακτηρισμού εκδίδεται **ανεξαρτήτως εάν το θύμα συνεργάζεται με τις διωκτικές Αρχές**, σε όσες περιπτώσεις ο ανωτέρω Εισαγγελέας κρίνει, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εισαγγελέα Εφετών, ότι συντρέχουν οι όροι του άρθρου 1 παρ. 2 του π.δ. 233/2003 ή ότι το θύμα δεν συνεργάζεται εξαιτίας απειλών που στρέφονται κατά προσώπων της οικογένειάς του που βρίσκονται στην Ελλάδα ή στη χώρα της προέλευσής του ή οπουδήποτε αλλού και ότι, εάν αυτό δεν προστατευθεί ή εάν απομακρυνθεί από τη χώρα, αντιμετωπίζουν άμεσο κίνδυνο τα προαναφερόμενα πρόσωπα.

ΣΤ.2. ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΠΕΡΙΣΚΕΨΗΣ

Σύμφωνα με την Ελληνική Νομοθεσία (Άρθρο 49 Ν. 4251/2014²⁵), ως προθεσμία περίσκεψης ορίζεται η προθεσμία τριών μηνών (κατ' ανώτατο όριο), που παρέχεται με πράξη της αρμόδιας Εισαγγελικής Αρχής σε πρόσωπα (πολίτες τρίτων χωρών) τα οποία έχουν χαρακτηριστεί θύματα εμπορίας ανθρώπων, ώστε να διαφύγουν από την επιρροή των δραστών των σχετικών αδικημάτων,

²⁴Άρ. 1 ια) Κεφ. Α' Ν. 4251/2014

²⁵Σύμφωνα με το άρ. 49 Ν. 4251/2014:

1. Σε πολίτες τρίτων χωρών που έχουν χαρακτηριστεί θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών κατά τις διατάξεις των περιπτώσεων ια' και ιβ' του άρθρου 1 του παρόντος Κώδικα, εφόσον δεν υπάγονται στη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 2 του π.δ. 233/ 2003, παρέχεται με πράξη της αρμόδιας Εισαγγελικής Αρχής **προθεσμία περίσκεψης τριών μηνών**, ώστε να διαφύγουν από την επιρροή των δραστών των σε βάρος τους εγκλημάτων και να αποκατασταθούν ψυχικά για να μπορέσουν να λάβουν συνειδητά ανεπηρέαστη απόφαση σχετικά με τη συνεργασία τους με τις διωκτικές Αρχές.
2. Ειδικά για τους ανηλικούς - θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών, η ίδια προθεσμία μπορεί να παρατείνεται για δύο ακόμη μήνες με απόφαση της αρμόδιας Εισαγγελικής Αρχής και με κριτήριο την εξυπηρέτηση του συμφέροντος του ανηλίκου.
3. Κατά το χρονικό διάστημα της προθεσμίας περίσκεψης τα πρόσωπα των προηγούμενων παραγράφων δεν απομακρύνονται από τη χώρα. Απόφαση επιστροφής, που έχει εκδοθεί, αλλά δεν έχει ακόμη εκτελεστεί, αναστέλλεται.
4. Με απόφαση της αρμόδιας Εισαγγελικής Αρχής, η προθεσμία περίσκεψης μπορεί να περατώνεται πριν από τη λήξη της, σε περίπτωση κατά την οποία:
 - α. διαπιστώνεται από την οικεία Εισαγγελική Αρχή ότι το ανωτέρω πρόσωπο επανασυνέδεσε ενεργώς, εκουσίως και με δική του πρωτοβουλία τις σχέσεις του με τους δράστες των εγκλημάτων του άρθρου 1 περιπτώσεις ια' και ιβ' του παρόντος Κώδικα ή ότι δε συντρέχουν τελικά στο πρόσωπο του τα στοιχεία που λήφθηκαν υπόψη για το χαρακτηρισμό του ως θύματος εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών, τα οποία απαιτούνται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις περιπτώσεις ια' και ιβ' του άρθρου 1 του παρόντος Κώδικα ή
 - β. συντρέχουν λόγοι δημόσιας τάξης και ασφάλειας.

για να λάβουν την απαραίτητη ψυχοκοινωνική υποστήριξη ώστε να μπορέσουν να λάβουν συνειδητά ανεπηρεάστη απόφαση σχετικά με την συνεργασία τους με τις αρμόδιες αστυνομικές και δικαστικές αρχές. Ειδικότερα στα ανήλικα αυτή η προθεσμία μπορεί να παραταθεί για ακόμη δύο μήνες με απόφαση πάλι της αρμόδιας Εισαγγελικής Αρχής και με κριτήριο το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Κατά το χρονικό διάστημα της προθεσμίας περίσκεψης τα θύματα δεν απελαύνονται.

ΣΤ.3. ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΘΥΜΑΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ (ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ)

Χορηγείται σε πολίτες τρίτης χώρας που έχουν χαρακτηριστεί θύματα εμπορίας ανθρώπων με Πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών (βλ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ) μετά από σχετική αίτηση τους, που υποβάλλεται αυτοπροσώπως ή μέσω του αρμόδιου Εισαγγελέα, άδεια διαμονής ή ανανεώνεται η χορηγηθείσα, χωρίς να απαιτείται η καταβολή παραβόλου (Άρθρα 19^Α και 52 Ν. 4521/2014).

Τα δικαιολογητικά και η διαδικασία χορήγησης και ανανέωσης άδειας διαμονής για θύματα συνεργαζόμενα ή μη συνεργαζόμενα με τις διωκτικές αρχές αναφέρονται αναλυτικά στον σύνδεσμο: <https://migration.gov.gr/migration-policy/metanasteusi-stin-ellada/katigories-adeion-diamonispoliton-triton-choron-dikaiologitika%E2%80%8B/>

ΣΤ.4. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΥΜΑΤΩΝ

(ΠΔ 233/2003 και άρ. 12 Ν. 3064/2002): Λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την ασφάλεια των θυμάτων καθώς και των χώρων στους οποίους αυτά διαμένουν. Για τη λήψη των μέτρων αυτών μπορεί να ζητείται συνδρομή από τις αρμόδιες Αστυνομικές Αρχές. Παρέχεται άμεση και δωρεάν ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη από τις υπηρεσίες του Εθνικού Συστήματος Υγείας. Παρέχεται, για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται αναγκαίο, αρωγή για τη στέγαση, τη διατροφή, τη διαβίωση, την περίθαλψη και την ψυχολογική στήριξή τους, καθώς και για την εξασφάλιση νομικού παραστάτη και διερμηνέα. Για τους ανήλικους λαμβάνεται επιπρόσθετα μέριμνα για την ένταξή τους σε προγράμματα σχετικά με την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτισή τους (ειδική μνεία για την επαγγελματική και τεχνική κατάρτιση των θυμάτων ηλικίας έως 23 ετών στο άρθρο 6 Π.Δ. 233/2003).

Z. ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Z.1. ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΘΥΜΑΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΑΣ

Τα θύματα εγκλημάτων βίας από πρόθεση που είχαν ως επακόλουθο το θάνατο ή τη βαριά σωματική ή διανοητική πάθησή του, ή που διώκονται σε βαθμό κακουργήματος, δικαιούνται αποζημίωση σύμφωνα με το άρ 8 Ν. 3811/2009²⁶ από τον δράστη. Βασική προϋπόθεση είναι να έχει υποβληθεί

²⁶Άρ. 8 Ν. 3811/2009: 2. Η αποζημίωση καλύπτει τα ιατρικά έξοδα και νοσήλια, την εξειδικευμένη ψυχική και ψυχολογική υποστήριξη του θύματος όταν δεν υφίσταται δημόσια δομή ψυχικής - ψυχολογικής στήριξης στον τόπο κατοικίας ή διαμονής του θύματος, την απώλεια εισοδήματος για εύλογο χρονικό διάστημα, τις δαπάνες αλλαγής περιβάλλοντος και κατοικίας, ιδίως τις δαπάνες μετακόμισης και αγοράς απαραίτητων καταναλωτικών αγαθών για την μετεγκατάσταση σε ασφαλές περιβάλλον και τα έξοδα κηδείας. Το ύψος των ποσών της αποζημίωσης για την ψυχική και ψυχολογική υποστήριξη του θύματος καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Οικονομικών και Υγείας, ενώ το είδος των δαπανών αλλαγής περιβάλλοντος που καλύπτονται και το ύψος αυτών καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών. Η

η σχετική καταγγελία για την αξιόποινη πράξη εντός 5 ημερών από την τέλεσή της (με εξαίρεση την ανυπαίτια καθυστέρηση από πλευράς θύματος).

Εάν ο δράστης είναι άγνωστος (παρότι το θύμα παρέσχε όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες στις αρμόδιες Αρχές) ή εάν εξάντλησε το θύμα όλους τους νόμιμους τρόπους διεκδίκησης της αποζημίωσης από τον/τους δράστες χωρίς αποτέλεσμα, τότε πρέπει να υποβάλει αίτηση στην Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης (Υπουργείο Δικαιοσύνης) μέσα σε προθεσμία ενός έτους. Αφετηρία της προθεσμίας είναι κατά περίπτωση αυτή που ορίζει το άρθρο 3 παρ. 2 Ν. 3811/2009²⁷.

αποζημίωση δεν καλύπτει την εκ μέρους του θύματος, συγγενούς του ή τρίτου καταβολή λύτρων στους δράστες των εγκλημάτων της αρπαγής (άρθρο 322 Π.Κ.) και της αρπαγής ανηλίκων (άρθρο 324 Π.Κ.).».

3. Κατά τον καθορισμό του ύψους της αποζημίωσης συνυπολογίζονται οι δαπάνες που τυχόν κατέβαλε το Ελληνικό Δημόσιο για τη νοσηλεία του αιτούντος, καθώς και οποιοδήποτε άλλο ποσό έχει εισπράξει το θύμα από τον δράστη, από την κοινωνική ασφάλιση ή από οποιαδήποτε άλλη πηγή.

²⁷Η αξίωση αποζημίωσης γεννάται: α) στην περίπτωση που ο δράστης του εγκλήματος δεν διαθέτει τους απαιτούμενους προς τούτο πόρους, από την έκδοση αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης, β) στην περίπτωση που δεν μπορεί να εξακριβωθεί η ταυτότητα του δράστη, από τη θέση της δικογραφίας στο αρχείο αγνώστων δραστών και γ) στην περίπτωση που ο δράστης δεν μπορεί να διωχθεί ποινικά ή να του επιβληθεί ποινή, από τη θέση της δικογραφίας στο αρχείο με πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα ή από την έκδοση αμετάκλητου απαλλακτικού βουλεύματος ή από την έκδοση αμετάκλητης αθωωτικής απόφασης ή από την με οποιονδήποτε άλλο τρόπο οριστική περάτωση της υπόθεσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΩΔΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ABW Aruba
AFG Afghanistan
BDI Burundi
BEL Belgium
CAF Central African Republic
CAN Canada
DJI Djibouti
DMA Dominica
ECU Ecuador
EGY Egypt
FIN Finland
FJI Fiji
GEO Georgia
HKG Hong Kong
IDN Indonesia
IND India
IRN Iran, Islamic Republic of
IRQ Iraq
LBN Lebanon
LBR Liberia
MAR Morocco
NAM Namibia
NGA Nigeria
PER Peru
PHL Philippines
PSE Palestinian Territory, Occupied
SRB Serbia
UKR Ukraine
VNM Viet Nam
ZMB Zambia
ZWE Zimbabwe

Ο πλήρης κατάλογος με την κωδικοποίηση των χωρών είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα:
<https://unstats.un.org/unsd/tradekb/knowledgebase/country-code>